

Tandrčak

Dičiji list na bunjevačkom jeziku • Subotica, novembar 2011. • Godina IV

broj
47

RIČ UREDNIKA

Draga dico,

Posli Dičije nedilje dobili smo dosta vaši radova koje ste crtali baš povodom ovog, da ga tako nazovemo, dičijeg praznika.

Vidimo da i vi rastete s vašim „Tandrčkom“, pa crtate sve lipše, zato smo odlučili i strane vašeg omiljenog lista okritit s

koloritnim slikama jeseni, ditiinjstva, igra-lišta i svega onog što vi volite.

Uživajte u tekstovima koje smo pripravi-li za ovaj broj! Ako nas volite čitat želi-mo vam da vrime koje čekate da izađe novi broj prođe brzo.

Dotleg jedan velik smajli za sve velike i male čitaoce „Tandrčka“!

urednik:

mr Suzana Kujundžić - Ostojčić

Tehnički urednik: Nikola Stantić
Saradnici: Ruža Josić, Ana Popov, Eva Bačlija, Branka Bešlić, Ana Vojnić Kortmiš, Tihomir K. Matković, Ružica Parčetić

Ilustrator: Bane Kerac

Štampa: Rotografika Subotica

CIP - Каталогизacija u publikaciji Библиотека Матице српске, Нови Сад
087.5

TANDRČAK : dičiji list na bunjevačkom / odgovorni urednik Suzana Kujundžić - Ostojčić. - 2008. br.1 - Subotica : Bunjevački informativni centar, 2008.- ilustr. : 30 cm
Mesečno

ISSN 1820-6735

COBISS.SR-ID 228104199

Opet kreće bunjevački

U osnovnim školama već petu godinu zaredom dica kreću na učenje i usavršavanje bunjevačkog govora, čitanje bunjevački recitacija i pripovidaka, izučavanje bunjevačke kulture, pivanje bunjevački pisama, igranje Bunjevačkog, Momačkog, Divojačkog kola...

U Osnovnoj škuli „Sonja Marinković“ učenici ovaj predmet izučavaju u nižim razredima ko izborni predmet i u višim razredima ko sekciju.

Od prvog do četvrtog razreda ove go-

dine na časove Bunjevačkog govora sa elementima nacionalne kulture prijavljeno je 19 učenika. Prvi put na časove su došli Ana, Jasmina i Davor, učenici trećeg razreda. Svi oni su na televiziji vidili i čuli o Bunjevcima, od svoji drugara saznali šta se uči na ovim časovima i sridinom septembra oduševljeni završili prvi čas. Anin brat Danilo je učenik drugog razreda. On se na časove prijavio iz isti razloga. Prvi put su bunjevački u škuli imali i prvaci: Luka, Irena, Dragana, Lazarela i Nikoleta.

Luka je izjavio da i on oće bit ko nje-gov dida - Bunjevac i da divane zajedno

bunjevački. Još nam je objasnio da je dida tatin tata, a deda je mamin tata i da nikako ne bi bilo dobro da ji pomišamo.

Jovana i Anja već treću godinu idu na časove bunjevačkog govora. One bi volile da se i ove godine sigramo „Pošto, curo, mliko?“, da idemo u varoš na proslave i digod na ekskurziju di ima konja. Borisu se najviše sviđalo kad smo pekli uzlivanje, pa bi tío da štogod fino kuvamo i ove godine.

Na ovom prvom času svi su se radovali poklonu - školskom priboru koji se našo u ovim plavim kesama na slikama.

Ruža Josić

Kreativnost dice prija svega

Po prvi put je bunjevačka zajednica učestovala u obilježavanju velike dičije manifestacije Dičija nedilja. Organizatori su bili Odbor za obrazovanje Bunjevačkog nacionalnog savita i Bunjevačka matica, u čijim prostorijama je u okviru tribine „Večeri utorkom” 4. oktobra priređen kratak program i izložba dičiji likovni radova.

U programu pod nazivom „Ajde svite budi dite” stihove su recitovali **Maja Balažević**, **Marko Tumbas** i **Bojana Savanov**, iz Osnovne škole „Matija Gubec”, iz Tavankuta, **Zvonimir Rudinski** iz škole „Sonja Marinković”, **Nemanja Sineš** iz škole „Sveti Sava” u Bikovu, i **Aleksandar Rukavina** iz škole „Đuro Salaj”, a **Aleksandar Ivić**, iz škole „Ivan Milutinović” u Maloj Bosni, je odsvirote jednu kompoziciju na violini, dok je grupa učenika, članova Bunjevačkog kulturnog centra „Tavankut” izvela splet bunjevački igara. Posli tog su dica učesnici i publika počašćeni slatkišima i sokovima. Na početku je svu dicitu u publiku i druge goste pozdravio **Ivan Sedlak**, pridsidnik Bunjevačke matice, naglašavajući da su su njeve težnje okrenute posebno okupljanju mladi i prinošenju bunjevačke klulture i tradicije na nji.

- Cilj ove manifestacije je da damo prostora da i naša dica u bunjevačkoj zajednici pokažu svoja interesovanja putom crteža, pismica, recitacija, igre, jel i naša dica, mladi bunjevački naraštaj, ko i sva dica na svitu, vole sve ono što vezuje dicitu, a to je igra, recitacije, gluma, a naravno, i slatkiši, lopta, sladoled i sve dru-

go svojstveno svoj dicitu na planeti – kazla je **Mirjana Savanov**, učiteljica u OŠ „Matija Gubec” u Tavankutu i pridsidnica Odbora za obrazovanje Bunjevačkog nacionalnog savita. Dičija nedilja uvijek prilika da se dica upoznaju sa svojim pravima, što je bila i tema neki dičiji likovni radova na izložbi. Kako je kazla učiteljica Savanov, dica poznaju svoja prava jel se upoznaju s njima od pridskolski dana, al oni se svake godine podsjećaju na ta prava i obaveze, jel prava idu zajedno sa obavezama, i to se ne smi zaboravit.

E. B.

Igre i radost brez granica

Povodom obilježavanja Dičije nedilje malim Somborcima i njevim nastavnicima nije manjkalo mašte i ideje da ispune najradosniju sedmicu u školskoj godini.

U svim školama u Srbiji oktobra meseca obilježava se Dičija nedilja. S obzirom da je rano jesensko i još uvijek lipo vreme, prilika je to da se daci pripreve razne maštovite aktivnosti. S druge strane, dica se zdravo raduju nedilji u kojoj nema učenja, ispitivanja i pismeni provera znanja, već najviše sigranja, lipog druženja i uživanja.

O dešavanjima i aktivnostima dice tokom Dičije nedilje u OŠ „21. oktobar” divanili su učenici koji pohađaju predmet Bunjevački govor sa elementima nacionalne kulture.

- Zdravo volim crtati i slikati pa sam najviše uživala u jednom od dana Dičije nedilje koji je bio preporučen svima koji vole i znadu lipo crtati. Od radova smo na kraju pripravili izložbu u holu naše škole di sam i ja imala svoje radove – divanila je Snežana koja je ove godine prvi put upisala bunjevački.

- Jedan od dana u okviru Dičije nedilje bio je rezervisan za izložbu knjiga. Od svojih kuća smo doneli knjige koje imamo i prikazali ji na izložbi. Nike knjige koje smo već pročitali, mogli smo pokloniti u školsku biblioteku il se međusobno razminjivat. Bilo je lipo druženje jel smo divanili jedni drugima o knjigama koje smo pročitali. Najinteresantnije je bilo kad smo recitovali i glumili ono što nam

se najviše sviđa iz naši knjiga – riči su Stefanele Šarčević.

Viktorija Tuzlak je divanila o sportskom danu:

- Bio je zdravo lip i sunčan dan koji smo izabrali za Sportski dan. U obližnjoj šumici s igralištom – Šikari, svi razredi naše škole istrčali su jesenji kros. A do šumice smo svi stigli organizovano biciglama zajedno sa našim nastavnicima. Bilo je ko da idemo na izlet. Na krosu smo moji drugari s bunjevačkog i ja imali dobre rezultate. Ja sam bila na drugom mestu, moja drugarica sa Bunjevačkog Kristina Brančić je bila na prvom mestu od svi četvrtih razreda, a braća Šifliš su u svojoj generaciji bili na prvom i na trećem mestu.

Stariji daci, od 5. do 8. razreda su imali vrlo maštovito osmišljene Igre bez granica.

- Navijali smo na naše starije drugare koji su se takmičili u raznim disciplinama u okviru Igara bez granica- skakali su u džakovima, nosili u ustima kašiku sa jajetom, privlačili jabuke na koncu, takmičili se u brzom ilu šampita... Bilo je zdravo lipo i interesantno. Svi smo zajedno sa našim nastavnicima imali svoje favorite i za nji navijali – divanio je Aleksandar Kekezović.

Zadovoljni nastavnici i još zadovoljniji daci – epilog je Dičije nedilje. Eh, kad bi ta Dičija nedilja češće bila!

Ružica Parčetić

Tavankutska dica obiluzila Dičiju nedilju

U OŠ „Matija Gubec” u Tavankutu dica koja pohađaje izborni predmet „Bunjevački govor sa elementima nacionalne kulture” od 1. do 4. razreda, povodom Dičije nedilje

učestvovala su u kreativnoj radionici pravljenja stari sigračaka od kuružnje. Učiteljica **Mirjana Savanov** je pripravila sve potrebne elemente, iskrojila kuružnju, dica su svojoj

maštovitosti i kreativnosti dala na volju, a rezultat su bile prilipe sigračke od ovog prirodnog materijala. Pravili su konjiće, kuse, mace, žirafe, autiće, rakete, lutkice. Sve su uspjele napraviti vridne dičije ručice.

Na samom početku časa, prija neg što su počeli praviti sigračke, učenici su prodivanili sa svojom učiteljicom o tom kako je kadgod bilo, s čime su se dica sigrala na salašu. Dica su pripovidala i pripovitke svoji dida i majka o tom čime su se oni kadgod sigrali. Kažu dica, da su njim stari divanili, da kadgod nije bilo barbika, autića na baterije i drugi sigračaka od plastike i gume. Ako si tio imat sigračku, moro si je sam napraviti. Ko se kako trudio, taku je sigračku i napravio. S ovim dičijim pripovidanjem došo je do izražaja njev istraživački rad. Učiteljica je divanila dici još po koju zanimljivost o tom kako su se kadgod pravile sigračke. Posli ovakog zanimljivog divana đaci su se latili posla i napravili tušta sigračaka. Napravljena je i izložba radova u školskom hodniku, a posli su ove lipe sigračke metili u učionicu na policu di ulipšavaju radno okruženje.

Mirjana Savanov

Svi sveti i Dan mrtvi

Dva dana u godini, 1. i 2. novembra svi kršćanski virnici sićaju se i duhom povezuju sa onima koji više nisu med živima, sa dragim nam pokojnicima.

Ovim svitom, od pamtivika do sad, živilo je tušta mučenika, tušta ljudi koji su učinili velika dila ljubavi prema Bogu i svojim bližnjima. Crkva ji na svojim misama uvik spominje: svetu Mariju, svetog Petra, Luku, Stipana... Mnogi od nji dobili su po jedan dan u crkvenom kalendaru, slaveći tako njev spomendan određenog datuma. Vrimenom broj mučenika i drugi svetaca je naraso, pa ji je nemoguće sve nabrojati. Tako je nasto ovaj virski svetac – Svi sveti. Tog dana, 1. novembra ne slavimo samo one koji su službeno proglašeni svecima neg i one koji nisu našli misto u ni na oltaru ni u kalendaru, al su za ovozemaljskog

života služili Bogu, radili sitne poslove koje često nismo ni primećivali. Bog ji je nagradio vičnim životom i ulaskom u nebesko carstvo. Taki je cigurno bilo i u našoj blizini: majke, dide, rodbina, komšije, ljudi razni zanimanja. Zato crkva poziva sve ljude na Svi sveti da njim se

zafale i pomole za njevu dušu.

Drugi dan novembra je Dan mrtvi. Tog dana grobovi naši najmiliji čekaju da se na njima pomolimo i da njim kažemo da ji nismo zaboravili. Nije to dan za tugovanje već za drugovanje sa onima koji su našli nov život, život sa Bogom na onom svitu.

Tog dana Bunjevci ništa ne rade s zemljom jer su u njoj saranjeni naši prici. Na groblje se nosi cvijeće i pale se sviće. Običaj npr. u Poljskoj je da se traže grobovi na koje niko nije mogo doć pa se i njima zapali svića.

Ova dva dana triba da nas podsiti da se jedared propušteno ne da nadoknaditi. Zato se moramo pobrinit da nam svaki dan bude od koristi, kako nama, tako i bližnjim svojim.

R. Josić

Đaci prvaci

U škulu smo pošli
postali smo đaci,
svi se radujemo
a tek smo prvaci.

Učionica je puna
svi smo mi prvaci,
jedina nam želja
da budemo đaci.

To smo obećali
prvo sami sebi,
rič smo dali učitelju
a kako i ne bi.

I baći i nani
i didi i majki,
obećanja ista
ko suza su čista.

Petar Vojnić Tunić

Žalopojka žutog lista

Sluša vrebac kako mu se
žali listić sav zgranut -
Zašto mi je kaput posto
odjedared šušlav, žut?

Puno lipša, modernija
zelena mu boja bila,
a tek poša oko vrata -
ta lionska prava svila.

I šišarka sa borića
gledala me cilog lita.
„Kako ti je dično ime?“
jedared me čak upita.

Taman smo se upoznali...
Ko zna šta bi posli bilo,
al Sunce se zasigralo
i za oblak se sakrilo.

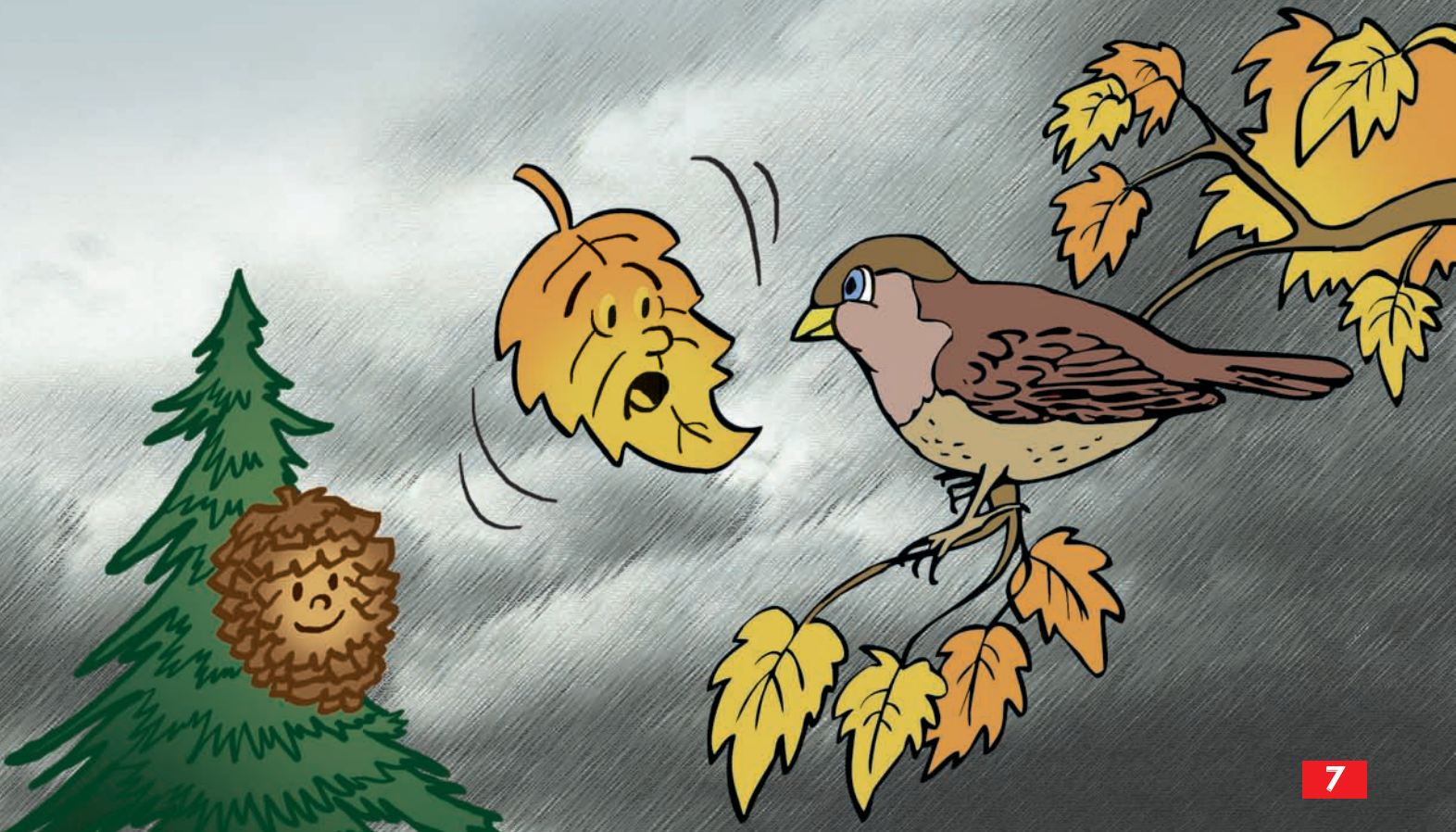
Mislio sam - neće dugo,
proće žmura prija mraka,
novo čudo tad se trevi -
lugav oblak se rasplaka!

Jel ben sinoć možda bio
što nestrašno nebom luta?
Tek, zbog njeg sam osto, viruj,
brez svog zelenog kaputa.

Sad se, bome, zdravo bojim
od vitrovi ladni krila -
odneće me đigod, sad kad
šišarka mi omilila.

Sluša vrebac kako listić
šmrca skoro cilcat sat,
pa pomisli - Oćel meni
mrvu kruva kogod dat?

Ana Popov

POZORIŠTE
TANDRČAK

**FEJSBUK NIJE ZA PRINCEZE
(NI ZA KLINCE I KLINCEZE)
-IGROKAZ-**

FEJSBUK NIJE ZA PRINCEZE

(ni za klince i klinceze)

LICA:

pripovidač
vištica
Snežana
Ružica

mačor
švraka
plava vila

PRIPOVIDAČ

U čarobnoj gustoj šumi
ni cvrkuta nema tica,
al tu, ispod starog bora
dva usnula vidim lica.
Prilipa je to Snežana,
al patuljci nisu ode,
kraj nje Ruža što jedared
na vreteno prst ubode.
Kako su u istoj bajki?
Jel moguće tako šta?
Ta da nije zbrku ovu
napravila vištica?
Tiše, samo malo tiše...
Kandar se još štogod čuje...
Čujete li kako kogod
cirika se i raduje?

VIŠTICA

(pakosno se smije)
Ha, ha, he, he, hi, hi, ho, ho,
zloba - to je moja rana,
od dobrote, čovičnosti
davno sam operisana.
Friško moram ranu bacit
mojem pit bul terijeru,
kad Ivica i Marica
utekli su na skuteru.
U Dolini silikonskoj
na mojoj je kući švraka,
Snežana i Ruža biće
u njoj prija prvog mraka.
Zaminiće te begunce
što sam lipo podgojila,
osvetu je slatku baba
nuz računar svoj smislila.

SNEŽANA

(čuje alarm s mobilnog
i budi se)
Šta to tako zdravo orca?
Gle, mobilni jedan tu je!
Čigurno je kogod zaspao
pa se alarm zato čuje.

(okreće se na drugu stranu i
vidi Snežanu)

Alo, sestro, jesil to ti
alarm ovaj uključila?
Zašto si kraj mene legla?
I mene si probudila.

RUŽICA

(poverljivo)
Pripoznala sam te sinoć,
Strava ti je, znaj, fasada,
al si i ti, baš ko i ja,
srid bedaka i srid jada.

SNEŽANA

(dosića se)
Alo, sad te i ja tek kapiram,
Trnova si Ruža ti,
nas tribaje, sesto mila,
doć probudit princovi.

RUŽICA

(razočarano)
Al nji, vidiš, nigdi nema,
svudak samo gusta šuma...

SNEŽANA

(prikida je)
Ko da onaj putić vodi,
čini mi se, baš do drumu.

VIŠTICA

(gleda kroz dvogled)
Eno, eno, već ji vidim
kako drumom poskakuju,
šiparice baš su prave -
baš princove očekuju.
Još sanjaje da će sve bit
ko šta davna bajka kaže...

MAČOR

(upada joj u rič)
Jel ne čuješ, ti davižu,
da te već, mrnjao, traže?
Baš ko srne plaovite
pripričaš ti, su stale-
„Imal koga da nas pušti?“
sa stravom su upitale.
Magnete u uši metni
da ji možeš čut, mrnjao,
i protezu, krezubačo,
što od vuka sam ukrao.

ŠVRAKA

(odobravajući, klima glavom)
Pravo veliš, crni stvore,
ni za čeg već ona nije.
Možda, gra, gra, digod daju
i penzije vištičije.

VIŠTICA

(umiljava se Snežani i Ružici koje stoje prid njom)
Ta uđite, mile moje,
sa koje ste strane svita?
Jesul tamo snežne zime
i, ko ode, vrila lita?

PRIPOVIDAČ

Ta vištica, ta zlobnica
blagošću ji osvojila,
pa su zdravo, zdravo friško
prid njom srca otvorila.
Kazle su joj da ni traga
od princova njevi nema,
al ljubazan glas ji smiri-

VIŠTICA

(uverljivo)

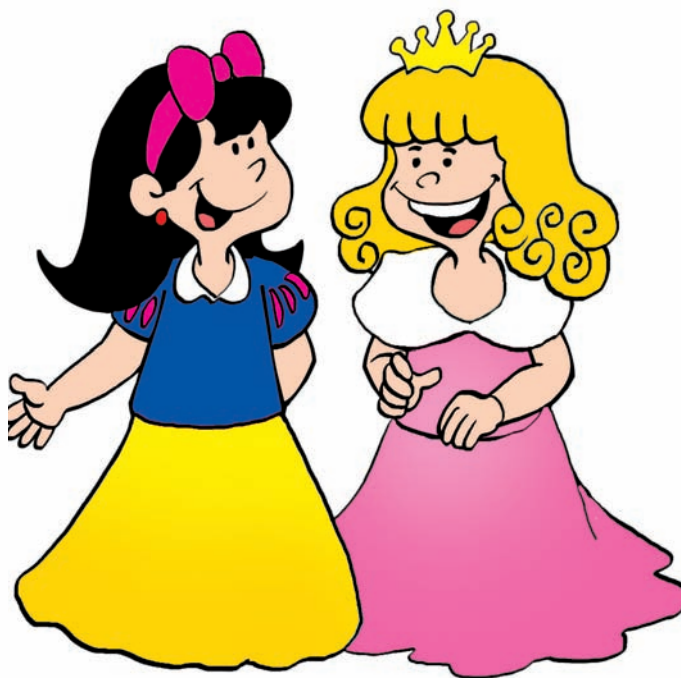
Neće za vas bit problema!
Očas ćete, znam, naučit
na fejsbuku četovat,
likove iz vaši snova
oma ćete pripoznat.
(Snežana i Ružica plješču
rukama od sriće)

PRIPOVIDAČ

Sve je tako, stvarno, bilo.
Zdravo su ji brzo našle,
al zašto sad pokunjene
u šumu su hitro zašle.
Poslušajmo u tišini
čerez čeg su tužne, setne...
Ako kogod mora kinit
nek ruku na usta metne.

SNEŽANA

(tare uplakane oči
i naglas šmrca)
Ni klapit ja nisam mogla
da postoji taki blam,
kad se svega sad prisitim
obuzme me cilu sram.
Taj lik mi se baš zasvido,
sjajna mu je fotka bila...
Ta bolje da nisam očla
na taj sudar, sestro mila.

Prija sveg sam zapazila
da ne nosi makserice,
a menduša, baš nijedna,
ne krasi mu obrvice.
Uz to još ni skejter nije,
već biciglu samo tira,
kad sam sve to vidla, viruj,
brez duše sam zapalila...

RUŽICA

(prikida je goropadno)
Misliš da sam bolje prošla?
Veliku mi nadu dao
zelen pramen posrid kose...
Oma me je očarao.
Al sam friško ja saznala -
turbo-folk on samo sluša,
na repere i hopere
oduvik se zdravo gnuša.
U kakoj smo mi to bajki?
Ništa u njoj lipog nema,
a baka je kazla kako
za nas neće bit problema.
(idu plakajući)

NARATOR

Ko jim sad mož pomoć, dico?
Ta znate već – plava vila!
Štapićom je ovog trenu
kroz zvizdice zamanila.

PLAVA VILA

(s puno saosićanja i ljubavi)
Nek moj štapić sad oduzme
zloj vištici mračne sile,
nek Snežana i Ružica
nađu sve o čem su snile.
Nek zlaćani pra ji vodi
bajkolikim putovima
di još uvijek bili konja
i princova pravi ima.

NARATOR

Otkiću vam sad, na kraju,
kako se sve ovo zbilo –
prijilo se jedno dite
pa natraške sve klapilo.

- KRAJ -
Ana Popov

Zlatne potkovice

Bio jedared na daleko poznat kovač. O njem se proćuo glas da niko ne zna iskovat mać ko on. Dolazio mu je razni svit, i nije samo oruđe pravio već i druge stvari, brez čeg se radit ne mož. Jednog dana, u njegovu kovaćnicu navrati stranac, pa zaište od njega da uradi po-

so kaki do sad nije dobio, al da nikom ni rići ne kađe. A zauzvrat će bit dobro plaćen. Kovać pristane, a stranac ispod kaputa izvuće zlatnu polugu i zaište od njega da iskuje četri potkovice. Kovać se živ nije mogo načudit, ko bi još zlatom tio potkivat konja, koliko god bio

dobar i rasan, nije mu bilo jasno pa upita stranca kaki je to konj kad se zlatom okiva.

Stranac ga odvede sutradan zorom, dok još cilo selo spava, da vidi za koga će kovat zlatne potkovice. Uskim planinskim putom kroz trnje i žbunje pra-

tio je stranca toliko dugo da je i zažalio što je uopšte i pito kome tribaje zlatne potkovice. Kad su stigli do pećine, kovač primeti da su njeni zidovi dobro izglačani a na sve strane urizane su scene iz bitaka. Kad su prošli taj dio, eto još većeg čuda. U prostranoj odaji jedan do drugog poslagani vitezovi ko u vičnom snu, glave njim naslonjene na šlemove a mačove drže na prsima. Ko da se spremaje za bitku čim oči otvore. Onda mu stranac pokaže i konja glavnog viteza, za kojeg će po dogovoru iskovat zlatne potkovice. Kad je njegovoj radoznalosti udovoljeno, kovač zamoli stranca da ga vrati na put za selo, pa će dalje natrag sam u selo. Stranac ga povede, al mu kaže da nikom ne divani o vitezovima koji su u snu.

Kovač ga upita kad će se oni probuditi, a ovaj mu reče da će oni ustati kad bude vreme za poslednju bitku. U to vreme nebo i zemlja će se priokreniti, šume će se zanjijati ko trska a tice će letiti na sve strane, ne znajući di je jug a di siver.

Čim se kovač vratio u selo, nije mogo

izdržati nego brže bolje iskuje potkovice i ostavi ji u kovačnici, pa ode ženi kazati di je bio i šta je vidio. Kad je kazao njoj, otrči i do komšije pa i njemu kaže. Al se ovaj tako uvatio smijati da ga je trbu bilo. Na to se kovač uvridi pa povede komšiju u kovačnicu da vidi potkovice

što je napravio za stranca, al od nji ni traga.

On upita ženu da nije možda ona digod sakrila potkovice, a ona mu odgovori da ne zna o čemu divani. Kad je to čuo, zatrči se onim putom kojim ga je vodio stranac, a za njim još par radoznalaca. Pratio je svaki korak u prašini al pri vrhu planine bilo je toliko ladno da je put bio smrznut i nisu se mogli viditi tragovi. Di god je zagledao nije bilo pećine. Sad mu ništa nije bilo jasno, a med svitom je ispo smištan. Kad su ga sustigli i pitali di je ta pećina, on njim prizna da i sam sumnja jel je i bio tamo il mu se samo učinilo. Ne znajući ni sam kako je sve moglo nestati. Oni se onda razidu i ostave ga zamišljenog da stoji sam. I taman da i on krene doli niz uzak put, kad začuje digod u daljini topot kopita, zveckanje štitova, i rzanje konja. A tice se krenu sudarati na nebu, ne znajući di je jug a di siver...

Po motivima
poljske pripovetke napiso:
Tihomir K. Matković

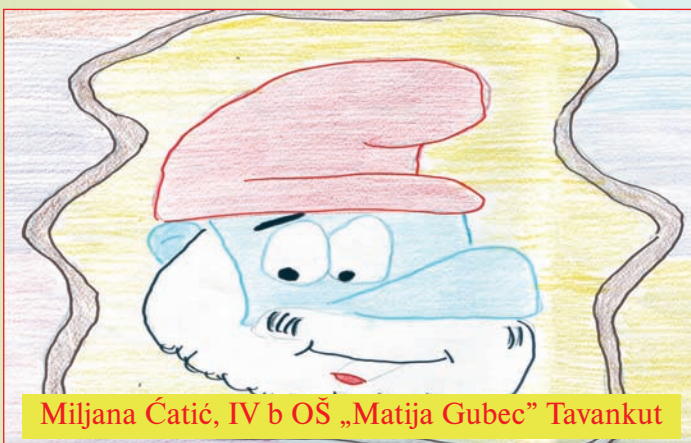

Bojana Savanov, VI b, OŠ „Matija Gubec” Tavankut

Iva Cvijin, 4 b OŠ „Sveti Sava” Bikovo

Miljana Čatić, IV b OŠ „Matija Gubec” Tavankut

Kristina Miković, 4 b OŠ „Sveti Sava” Bikovo

Dunja Mačković 2 b, OŠ „Matija Gubec” Tavankut

Marijana Francišević, 4 b OŠ „Sveti Sava” Bikovo

Ivona Balažević 4 b,
OŠ „Matija Gubec” Tavankut

Mario Miković, 3 b OŠ „Sveti Sava” Bikovo

Hello Kitty

Ovaj popularni lik med današnjom dicom, stvoren je, a to mnogi ne znadu, još davne 1974. godine, u Japanu, za kompaniju Sanrio, u čijem je vlasništvu i danas. A njezin autor je **Juko Šimizu**. Prvi put se pojavila ko ukras na dičjim buđelarima.

Ubrzo je postala popularna i van Japana, pa je dvi godine nakon pojavljivanja u zemlji porikla, stigla i do Amerike, a otaleg se proširio svudak po svitu. Kitty je postala za svo to vrime vrlo unosan brend i zaradila je svojim tvorcima priko milijardu dolara od 2003. godine do danas. Iako je prije svega naminjena dicit, njezin lik se počo i pojavljivat na odilu i predmetima za odrasle (samo za žene). Ima ga svugdi, na majcama, tosterima, televizorima, sigračkama, u video igrama, a mož se kupit u raznim varijantama nalipnica. Kod odrasli su takođe popularni, nakit, čestitke, pa čak i tanjiri.

Njezina popularnost je i danas ipak najveća u Aziji, di su otvorena dva tematska parka posvećena ovoj maskoti. Jedan je otvoreni park, u duhu Diznjevog, i zove se Harmonyland a drugi je zatvorenog tipa i zove sr Sanrio Puroland. Iako je svi znadu pod ovim nazivom, njezino zvanično ime je zapravo Kitty White, il „bilo mače”.

Inspiracija za nastanak ove popularne maskote datira iz 1962. godine, kad je Šintaro Cuji, osnivač kompanije Sanrio, počo prodavat gumene papuče s motivom cvita na njima. Brzo je uočio da bi lik maskote doprino još boljoj pro-

daji, pa je angažovo crtača da kreira zaštitnu maskotu. Crtač Hello Kitty objašnjava zašto njegova maskota nema usta, sotim što smatra da je ljudima lakše svoje emocije projektovat na nju ako ona nisu nacrtana.

T. K. M.

MODIRANJE

Jaknice, majice, suknjice, čorapice, šnalice, satovi, rajfovi... i šta sve ne s likom Hello Kitty. To je prava uživancija za većinu klinceza. Samo vodite računa da ne pritirate s ovim detaljima baš na svakom dilu garderobe - što se četo zna trevit. U tom slučaju efekat uočavanja detalja je smanjen, pažnja usmirena, umisto na jedan detalj, na više nji. I još jedan savit. Kad oblačite garderobu s motivom, bilo da je Hello Kitty il koji drugi, ipak treba vodit računa da se boje međusobno uklope. Tako ćete bit primer lipog, modernog i odmirenog oblačenja. S. K. O.

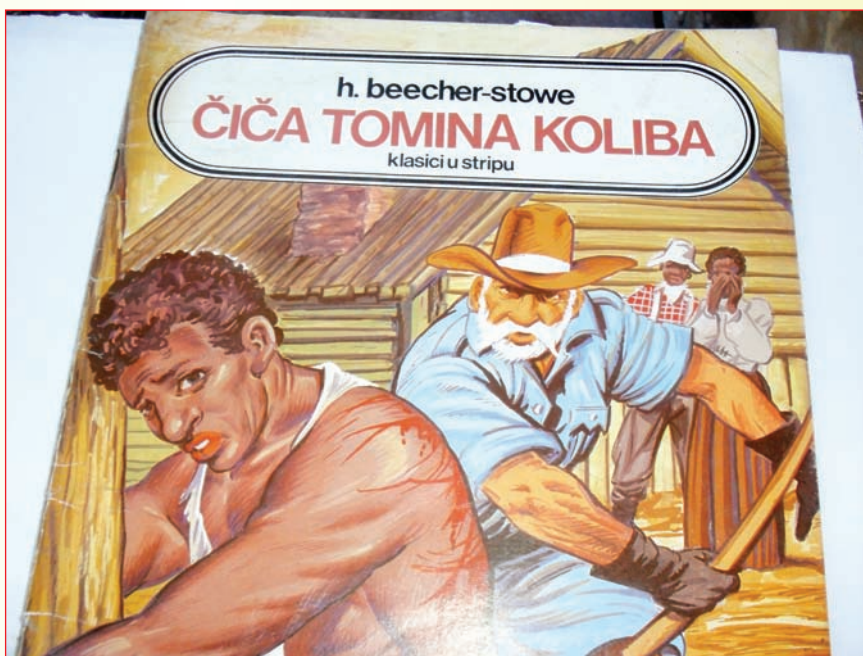
Čiča Tomina koliba

„Oni koji ne mogu vladati sami sobom, ne mogu vladati ni drugima.”

Roman je američke književnice **Harijet Bičer Stou**. Bio je - prvi američki bestseller! Priveden je na tušta strani jezika i potom prodat u milionima primeraka u cilom svitu. Iako je objavljen još daleke 1852. godine, i danas ga i dica i odrasli rado čitaje.

Za vrime ropstva u SAD-u, teško je bilo nać dobrog gospodara. Tu sriću su imali robovi gospodina i gospođe Šelbi. Međutim, kako su bili u dugovima, morali su nike prodat. Došo je trgovac s robljom i kupio Toma i derana Herija. Te noći, njegova mater Eliza je s njim pobigla. Počela je velika potraga za njima. U međuvrimenu, Tome je prodat jednoj dobroj porodici. Tu je bio srićan. Al, nažalost, njegov gospodar je friško umro, pa je Tome završio na peci robova di ga je kupio niki zdravo okrutan čovik.

Tome je moro brez pristanka radit na plantažama. Tu je od silnog bičovanja podlego ranama. Eliza je sa svojim

sinom i čovikom srićno stigla u Kanadu, pa se posli vratila u svoju postojbinu Afriku. Dico, pročitajte ovaj roman i saznaćete puno tog što dosad niste znali.

A. P.

Šta da se sigram?

U današnje vrime zdravo je teško odgovoriti djetetu na na pitanje: šta da se sigram?

Kad su vaši roditelji bili mali, kad su se vaše majke i dide sigrali (a i ja sam njevi godina) to nije bilo ko danas. Mi nismo imali kompjutere, mobilne, nismo imali nikake video sigrice, nismo imali 100 kanala na televiziji (već samo 2 i to malo pridveče)... pa opet smo se znali po cili dan sigrat. Nama nije bilo važno ko ima bolju marku patika, čija je bicigla skuplja i ko ima original farmerke. Al nam je bilo važno imat drugare i sigrat se s njima. Ne onog zamišljenog, na kompjuteru, već pravog pravcatog!

Muške sigre

Po cili dan smo smišljali sigre i stalno se sigrali napolju. Obično su su se sigre dilile na muške i ženske.

Derani su se naviše sigrali partizana i Nimaca jel kauboja i Indijanaca. Sami su opravili kake puške od drveta kojim nisu mogli nikog pogodit. Dosta je bilo da viknu: Trrrrrrrrr - „pogodio sam te, lezi!” Ima kad je protivnik prizno, a ima kad su se po dana svađali ko je koga po-

godio. Kad njim dosadi odu kući, poidu komad somuna s pekmezom, pa ajd opet na „ratište”.

Znali su praviti koje kaka kolica po čitav dan, pa su se kondrljali po ulici i prašini. Pokadkad su se malo ogreballi, dobili po koju modricu, al su uvik znali kako riješit problem. Nikad nisu mišali odrasle.

Od kupljeni sigračaka najčešće je bilo dovoljni imat šaku klikera i borit se za najlipči. Dica su i onda skupljali koje

kake sličice pa su se tapkali po po dana u fule.

Sigre za curice

Cure su se često se sigrali lasteža. One malo srićnije su nabavile 5-6 meteri gume za gaće, svezali krajove i razapeli oko noga izmed dvi cure koje stoje jedna naspram druge. Počimalo se od člana, pa listovi, kolina, male butine, struk, podpazuv, vrat i „indijanke” (oko čela). Treći igrač priskače lastiž na razne načine, onako kako su se dogovorili. Nuz to se obično pivala pismica:

„Esa, esa, esa,
sa Pipi duga čarapa.”

ili

„Balerina rokoko
diže noge visoko,
pošto dobro skače
vide joj se gaće.”

Olimpijade - igra za sve

Sigralo se i olimpijade. Dok se izgovara pismica: „Olimpijada, mamina pomada, šećer, čokolada, milicija - stop”, cure upetljavaju u lastež u što čudniju konstrukciju. Posli „stop” treći sigrač se provlači na drugu stranu tako da ne

pipne gumu. Ovo su se često sigrali i derani samo zato da bi se dopali curama svojom spretnošću da se provuku jel da priskoče lastiž iz zaleta.

Sigre za malo veće

Ima još mnogo zanimljivi sigara koje su dica kadgod sigrala: zuce, fote, klisa, žmure, diljka, šickanja, lopova ... i svega drugog što je dičija mašta mogla smisliti. Sigračke smo sami pravili: od kuružnje, slame, kestenja, žirova, dasaka, krpa, čak i čička (iako su nam uveče prsti bridili i bolili, a mami i tati nismo smili ni kazat). Svega ovog smo se sigrali do osmog razreda.

Maštovitije ditiinjstvo

Mi nismo morali pit tablete protiv hiperaktivnosti, nisu nam tribale konsul-

tacije s psihologom, roditelji su često bili strožiji nego današnji zakoni koji štite prava dice, al smo ji zato puno više poštivali.

Mi smo imali slobodu, grišili al i bili uspišni i odgovorni. Naučili smo živit sotim.

Moj savit je da se ne pitaš: „Šta da se sigram?“, nego ostavi komjuter, televi-zor, video igrice, nađi drugare, izađi napolje i sami smislite igre i pravila. Uživajte u ditiinjstvu, družite se, sigrajte zajedno napolju – i imaćete čega se lipog sićat kad ne budete više dica. **Josić Ruža**

Kako bi tribalo učit

I ove škulske godine tušta učenika ima problem s učenjom. Ko najčešće probleme pri učenju učenici navode: organizovanje vrmena, noćno učenje, umor i pospanost, koncentraciju, motivaciju, profesore, roditelje, gradivo, „odbojne“ predmete i zaboravljanje.

Najteže organizujemo učenje kad mislimo da imamo vrmena na pritek jel onda stalno odlažemo početak učenja. Najbolje je napraviti plan učenja i ostali aktivnosti, al tako da učenje ne ostavimo za kraj dana, kad smo umorni i sanjavi.

Mnogi učenici vole učit noćom. Ko razlog navode tišinu i vrime koje imaje prid sobom al ujutru kad triba da se probude nastaju problemi. Uglavnom se razbude oko drugog časa. Osim umora, neispavanosti tu je i problem koncentracije zbog nedovoljnog sna.

Ajmo vidit koja su pravila za dobru koncentraciju:

- ne počinjite učenje s najtežom lekcijom – izgubićete volju oma. Za zagrijavanje počnite od lakše lekcije.
- nemojte samo čitat lekciju il slušat pridavanje - pišite da vam ne odlutaje misli(napravite skicu, rezime...)
- postavljajte sebi pitanja i tražite odgovore na nji
- prislišavajte se – da bi vidili šta se naučili i koliko vam je još potrebno učit.

Motivacija za učenje je takođe zdravo važna. Ako učite i ne vidite cilj, ništa niste uradili. Cilj ste vi sami jel učite da bi završili škulu, odabrali s čime ćete se baviti u životu i postali uspišni u tome.

Više smo motivisani i lakše učimo gradivo koje nam je interesantno. Ta-

kođe, na motivaciju utiču i nastavnici koji nam mogu bit prijatni i svojim načinom pridavanja, izlaganja, stavom učinit predmet privlačnim il odbojnim. Savitujem vam da ako vam koji predmet ne ide, posvetite mu od početka više pažnje i više ga učite.

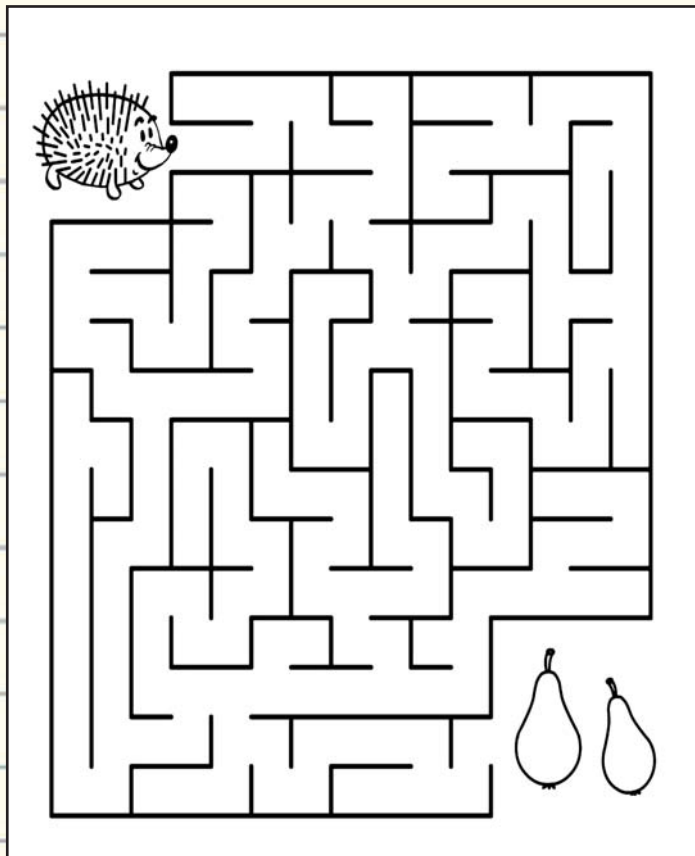
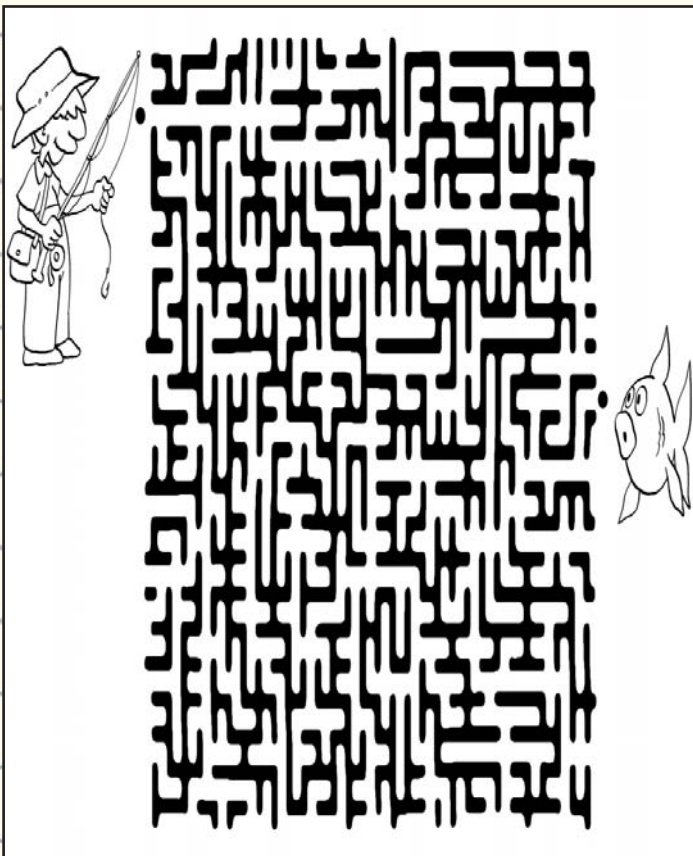
Kada je rič o zaboravljanju morate znat da zaboravljanje nastaje odmah čim pristanete učit. Prvi sati i dana je najbrže, pa onda triba više obnavljat lekcije. Kad dođete iz škole, prije neg što počnete učit za sutra, dobro bi bilo da ponovite sve što ste tog dana radili u škuli da bi kad počnete učit te lekcije učenje bilo lakše.

Branka Bešlić, psiholog

PRONAĐITE PUT KROZ OVA DVA LAVIRINTA!

PRONAĐI RAZLIKE IZMED OVE DVI SLIKE!

O SLONOVIMA

- Jel slon mož više skočit od gliste?
- Mož. Glista opšte ne mož skočit.
- Kako možete spakovat četri slona u fiću?
- Dva slona metnete naprid a dva natrag.
- Zašto slon nosi sunčane očale?
- Zato što ima toliko vicova o njemu pa da ga svi ne pripozna.

ŠTA JE?

- Šta je to što stalno ide na gori a nikako na doli?
- Godine.
- Šta je kontejner za mačke?
- Švedski astal.

KO JE?

- Koja osoba vas stalno pokušava nasmejati?
- Fotograf.

BUNJEVAČKE NARODNE IZREKE

Dosadila mu krpljačina. (Siromaštvo.)

Dosad nije bilo dobrog rata i lošeg mira.

Dosta glavno. (Prilično dobro.)

Dosta je kad tuku.

Dosta ljudi mrzi novce, al malo je šta ji daju.

Dosta mu je ko pretelju kajgane. (Kad komegod štogod zdravo dosadi.)

Iz knjige „Narodne umotvorine bački Bunjevaca“ Marko Peić i Grgo Bačlija

PRAZAN TRBU

Pita Marko Stanu:

- Koliko sladoleda možeš poist na gladan trbu?
- Tušta.
- E nije tačno. Možeš poist samo jedan, jel već posli njega trbu više nije prazan, objasni Marko.

ZAŠTO

Joso pita Peru:

- Jel znaš zašto vištica leti na metli?
- Ne znam, slegne ramenima Pere.
- E pa zato što joj se usisivač pokvario, objasni Joso.

KO GA JE UGRIZO?

U ordinaciji kod doktora:

- Doktore, ugrizo me je rak, kaže pacijent.
- A koji rak Vas je ugrizo?
- Pa ne znam koji je, meni oni svi izgledaje isto.

KO ĆE KOGA POIST?

Tome užna u restoranu. Ugleda muvu u čorbi pa brzo pozove konobara.

Tome:

- Gospodine, meni u čorbi pliva muva!

Konobar:

- Pak, u salati Vam je pauk pa će je on očas poist.